

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Факультет ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ

Кафедра географії та геоекології

ГЕОУРБАНІСТИКА

СИЛАБУС

2020 – 2021 навчальний рік

Силабус розглянутий на засіданні кафедри географії та геоекології

Протокол від «31» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис)

(ініціали та прізвище)

Розробник: кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та геоекології Семенюк Лариса Леонтіївна

Ел. адреса: semenyuk_larisa@ukr.net

Інша контактна інформація: 052-22-76-81

2. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Геоурбаністика
Спеціальність:	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма:	Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота
Рівень вищої освіти:	другий
Форма навчання:	денна
Курс:	I
Семестр:	I

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів –	4
Блоків (модулів) –	2
Загальна кількість годин –	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	2
Лекції	20 год.
Практичні, семінарські	14 год.
Лабораторні	-
Самостійна робота	70 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	-
Вид підсумкового контролю:	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами	географія населення, основи суспільної географії, економічна і соціальна географія України, регіональна економічна і соціальна географія

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомлення з основними поняттями та особливостями сучасної урбанізації; вивчення методологічних проблем розвитку міст і їх систем; вивчення ролі міст в територіальній організації суспільства, структури і динаміки їх просторового розвитку.

Завдання дисципліни: охарактеризувати історико-географічні, соціальні, економіко-географічні, містобудівні та інші аспекти розвитку міст та їх систем; розглянути просторові закономірності процесу урбанізації через основні етапи еволюції міських систем; показати роль міст в розселенні і територіальній структурі господарства; розкрити значення і зміст географічних підходів до розробки стратегії розвитку міст і систем розселення.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування і розвиток **компетентностей**: знання періодики основних історичних етапів виникнення та розвитку міст; основних етапів розвитку міських систем; знання основних проблем розвитку світової урбанізації; знання класифікації і типології міст за якісними і кількісними критеріями; ролі міст в організації простору, їх структури і динаміки розвитку; підходів до проектування міст і систем розселення; мати уявлення про багатогранність міста як соціального організму, фокуса території, комунально-господарського комплексу, що вимагає участі в дослідженні його проблем представників багатьох наук.

Програмними **результатами навчання** є вміння розуміти, викладати і критично аналізувати базову інформацію; використовувати теоретичні знання на практиці; володіти навичками географічного аналізу міських поселень, прийомами і необхідним інструментарієм комплексного географічного аналізу.

5. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінок	Термін виконання
Тижд. 1-4 6 акад. год.	Розділ 1. Основи географії міст Тема 1. Геоурбаністика як наука. 1. Місце геоурбаністики в системі наук, її зміст, визначення. 2. Основні етапи розвитку геоурбаністики. Історія географічного вивчення міст. 3. Періодизація та розвиток української геоурбаністики.	Лекція 2 год	Презентація, Відеоматеріали [1-4]	- Міжнародне співробітництво географів-урбаністів. Сучасні дослідження з геоурбаністики у Франції, США, Англії, Швеції та інших країнах (Жорж, Боже-Гарньє, Готтман, Ульман, Гарріс, Беррі, Мерфі, Александерсон, Хагерстранда і ін.). Джерела інформації. Особливості роботи з джерелами інформації по містах. 2 год.	0	Згідно розкладу
	Тема 2: Місто в історії. 1. Виникнення міст. Історичні типи міст. 2. Давні міста. 3. Середньовічні міста. 4. Міста Нового і Новітнього часу. 5. Соціалістичне місто.	Лекція 2 год Практ. 2 год	Презентація, відеоматеріали [4]	Міські поселення етапу постіндустріального розвитку. Сучасні містобудівні проблеми країн, що розвиваються. Містобудівні ідеї XX в. на Заході (Ле Корбюзьє, Говард, Райт, Саарінен, Аберкромбі, Доксіадіса, Кензо Гангу і ін.). Місто в працях географів, архітекторів, філософів Стародавнього світу (Геродот,	0 10 балів	Згідно розкладу

				Страбон, Вітрувій, Гіппократ) – аналіз літературних джерел. 6 год.		
Тижд. 5-9 12 акад. год.	Тема 3. Розвиток міст на території України. 1. Заселення території України. Античні міста північного Причорномор'я. 2. Розвиток процесу містобудівництва на території України у середньовічний період: 3. Формування і розвиток міст у Новий період. 4. Міста XX століття.	Лекція 2 год. Практ. 2 год	Презентація, відеоматеріал и [1,3]	Передумови сучасних процесів розвитку міст в Україні. Етап зародження і становлення міст.. Функції середньовічних міст; особливості розвитку процесу містобудування; особливості взаємодії людини з природою. Індустріальний період розвитку міст. 6 год.	0 10 балів	Згідно розкладу
	Тема 4. Сучасна урбанізація. 1. Феномен урбанізації. Сутність урбанізації. 2. Фактори, ознаки та особливості урбанізації. 3. Рівні й етапи розвитку урбанізації. 4. Еволюція урбанізації. Стадії урбанізації за Д. Джибсом, їх взаємозв'язок з еволюцією суспільства. 5. Тенденції розвитку урбанізації.	Лекція 2 год. Практ. 2 год.	Презентація, відеоматеріал и [1-4]	Тренди урбаністичного розвитку. Випереджаюче зростання великих міст. Формування агломерацій. Гіперурбанізація, субурбанізація, реурбанізація, контрурбанізація, рурбанізація, джентрифікація, розвиток маятникових міграцій. Недоліки та переваги великих міст і агломерацій. Міський спосіб життя. Світові регіональні і національні контрасти урбанізації. Поняття «несправжньої урбанізації» в економічно слаборозвинених країнах. Регіональні особливості сучасної стадії урбанізації. Урбанізація як екстенсивний і	0 10 балів	Згідно розкладу

				інтенсивний процес. Механізми розвитку і перспективи урбанізації. Прогнози і концепції розвитку зон урбанізації світу в третьому тисячолітті. 6 год.		
	Тема 5. Географічні аспекти урбанізації. 1. Масштаби і тенденції урбанізаційних процесів. 2. Рівень урбанізованості світу. 3. Найбільші агломерації та мегалополіси світу. 4. Проблеми регулювання розвитку міст. Глобалізаційні аспекти урбанізації.	Лекція 2 год. Практ.2 год	Презентація, відеоматеріал и [1-5]	Географічні аспекти урбанізації та особливості розвитку найбільших урбанізованих зон світу. Переваги та недоліки крупних міст. Регіональні системи міст. Міста Західної і Центральної Європи. Особливості урбанізації в Англії, Франції, Німеччини, скандинавських країнах, країнах Східної Європи, країнах Середземноморської зони. Особливості урбанізації США і Канади. Міста Латинської Америки. Міста Азії і Австралії. Загальний характер урбанізаційних процесів в Азії. Міста Австралії. Міста Африки. Урбанізації в країнах Африки. 6 год.	0 10 балів	Згідно з к л а д у
Тижд. 10-13 10 год.	Тема 6. Урбанізація в Україні. 1. Розвиток і наслідки урбанізації в Україні. 2. Урбанізаційна структура України. Мережа та система міст України. 3. Особливості функціональної структури міст України. 4. Типізація міст України за особливостями внутрішньої планувальної диференціації	Лекція 2 год. Практ.2 год.	Презентація, відеоматеріал и [1, 2,3,6,7]	Сучасні тенденції в розвитку міського розселення в Україні і регіонах. Міста і агломерації України. Міське розселення в Кіровоградській області. Генетичні та функціональні особливості міст. Необхідність проведення ефективної міської політики в Україні. Регіональна	0 10 балів	Згідно з к л а д у

	території.			соціально-економічна політика і проблеми формування світових міст. Проблеми урбанізації в Україні. 6 год		
	<u>Змістовий модуль 2. Міські системи</u> Тема 7. Місто як система. 1. Специфіка міських систем. 2. Ознаки міста. Загальні властивості і особливості міста. 3. Критерії виділення міст. Види класифікацій міст. Класифікація міст за людністю. 4. Функції міст. Функціональна структура міст.	Лекція 2 год. Прак. 2 год.	Презентація, відеоматеріал и [1, 2,3,6,7]	Людські поселення та їх види. Місто як система у великій системі міст. Місто - ключове поняття геоурбаністики. Складність міста як системи. Дефініції міста. Містоутворюючий потенціал міста та його оцінка. Основні містоутворюючі функції: види, їх аналіз, оцінка перспектив розвитку. 6 год.	0 10 балів	Згідно розкладу
	Тема 8. Місто у глобалізованому просторі. 1. Глобалізація і постіндустріальна економіка як передумови виникнення глобальних міст. 2. Загальні підходи до виділення глобальних міст. 3. Сучасна географія глобальних міст. 4. Глобальна система міст.	Лекція 2 год.	Презентація, відеоматеріал и [1, 2,3,6,7]	Теорії глобальних (світових) міст П. Геддеса, П.Холла, Г. Ріда, Дж. Фрідмана, С. Сассен. Дослідження групи GaWC П.Тейлора. Вплив глобалізаційних процесів на внутрішній стан міста. Глобальні міста в геополітичній системі світу. Глобальні міста в системі керуючих центрів світової економіки. Глобальні міста в системі найбільших виробничих центрів світу. Глобальні міста в системі ділових послуг світу. Глобальні міста як ключові центри системи комунікаційних послуг. Глобальні міста в рамках соціокультурної «арени колективної дії». Проблеми і	0	Згідно розкладу

				перспективи розвитку глобальних міст.		
Тижд. 13-17 6 год.	Тема 9. Проблеми міст. 1. Екологічні, демографічні та економічні проблеми міст. 2. Природне середовище в містах. Екологічна ситуація в містах. 3. Культурно-історичне середовище міст. Збереження історичної спадщини у містах. 4. Демографічні проблеми міст. 5. Економічні проблеми міст.	Лк 2 год Практ. 2 год.	Презентація, відеоматеріал и [1, 2,3,6,7]	Поняття «навколишнє середовище», «міське середовище» в різних їх модифікаціях. Охорона історичного середовища в малих містах. Механічний та природний приріст міського населення. Фактори, що впливають на статеву-вікову структуру населення міст. Специфіка демографічних процесів у містах. Соціально-демографічні портрети міст України. Взаємозв'язок економічного і демографічного розвитку. Демографічне навантаження. Явища дефіциту і надлишку трудових ресурсів і робочих місць. Демографічні «хвилі» і формування ринку трудових ресурсів в містах України. Безробіття в містах. Трансформація функціональної структури міста як одна з найважливіших проблем економічного розвитку. Використання міської території і проблеми територіального зростання міста 6 год.	0 10 балів	Згідно з к л а д у

	Тема 10. Управління містами. 1. Місто як об'єкт управління. Види управління містами. 2. Економіко-географічна оцінка території міста. 3. Формування структури міського господарства. 4. Державні засоби управління містом.	Лекція 2 год	Презентація, відеоматеріал и [1, 2,3,6,7]	Регіональне управління. Соціально-економічне управління. Адміністративне управління. Оцінка ефективності управління міст України. Планування функціонального розвитку міст. Планування просторового розвитку міських утворень. Оцінка ефективності управління міст України.	10 балів	Згідно прод к л а д у
--	---	-----------------	--	---	-------------	---

6. Література для вивчення дисципліни

Основна

1. Семенюк Л.Л. Геоурбаністика. Навчально-методичний посібник. – Кропивницький, 2017. – 56 с.
2. Географія міст. Геоурбаністика: підручник / Олександр Гладкий, Степан Іщук.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К.: Паливода А. В. [вид.], 2014. – 300 с.
3. Дронова О.Л. Геоурбаністика : навч. посіб. / О. Л. Дронова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2014. – 419 с.
4. Лаппо Г.М. География городов. – М: Владос. – 1987. – 480 с.
5. Перчик Е.Н. География городов (геоурбанистика). – М:Высш. Шк., – 1991, 319 с.
6. Руденко Л.Г. Изменения городского пространства в Украине. / под ред. Л.Г. Руденко. – К.: Реферат, 2013. – 160 с.
7. Руденко Л.Г. Функции городов и их влияние на пространство / под ред. Л.Г. Руденко. — К.: Феникс, 2015. — 292 с.
8. Семенюк Л.Л. Геоурбаністика. Навчально-методичний посібник. – Кропивницький, 2017. – 56 с.
9. Ткач Д.В. Малі міські поселення: економіко- і соціально-географічні проблеми розвитку. – Тернопіль, 1994.
10. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
11. Шкодовський Ю.М., Каменський В.І. Урбаністика. Підручник – Харків: «БУРУН і К», 2013. – 248.
12. Л.Л. Семенюк, Ю.Ю. Сільченко. Міські поселення Кіровоградської області як центри просторової організації регіону// Четверті Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 11-13 жовтня 2019 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства; [упорядник Корнус А. О.]. Елект. текст. дані. Суми. 2019. - с. 5-8.

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба статистики. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України – Режим доступу. - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
6. Статистика – Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/z7503/a002>
7. Інститут географії НАН України. – Офіційний сайт: <http://igu.org.ua/>
8. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
10. Головне управління статистики у Кіровоградській області. – Режим доступу: <http://www.kr.ukrstat.gov.ua/>
11. Вільна енциклопедія «Вікіпедія». – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>

7. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації освітнього процесу за кредитно-трансферною накопичувальною системою здійснюється шляхом поточного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

При цьому обов'язково враховуються:

- присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття;

- результати виконання і захисту практичних робіт
- недопустимість пропусків та запізень на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття;
- недопустимість списування та плагіату;
- своєчасне виконання поставленого завдання.

7.1. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.
- *Критеріями оцінки є:*
- усні відповіді:
- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, цілісність, системність відповіді, культура мови;
- самостійність суджень студента і творчість мислення, його теоретичний рівень;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні узагальнення, уміння робити порівняльний аналіз;
- виконання письмових завдань:
- логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.
- Максимальний бал за виступ з питань певної теми курсу на практичному занятті – **4 бали**.

Критерії оцінювання:

3,5 – 4 б - студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

2,5-3 б - студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

1,5-2 б - студент засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

0,5-1 б - студент невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

Виконання (вчасне) завдань [1] практичної частини теми оцінюється максимально **6 балами**.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.

Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів.

Змістовий модуль (блок) 1. Основи географії міст передбачає підготовку такого відеоконтенту: *відеопрезентація на тему «Паспорт міста»*.

Змістовий модуль (блок) 2. Міські системи передбачає підготовку *відеопрезентації на тему «Місто моєї мрії»*.

7.2. Підсумковий (семестровий) контроль

З дисципліни «ГУ» передбачена така форма семестрового контролю **як екзамен**, який проводиться у формі тестування з тем і питань, що вивчаються в поточному семестрі. Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів: поточного контролю – 60 балів + тестування (40 балів).

Студенти заочної форми навчання для отримання 100 балів для заліку повинні виконати 2 практичні роботи (20+20 балів), скласти контрольну роботу (30 балів) та виконати самостійну роботу (30 балів).

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів можуть присуджуватися додаткові бали.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни за кредитно-трансферною накопичувальною системою (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та дворівневою шкалою «зараховано», «не зараховано», за шкалою ЄКТС заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX,F в ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

Особливості перескладання.

У випадку отримання менше 60 балів (FX,F в ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання, за результатами якого має змогу набрати **від 0 до 100 балів**:

- надає виконані завдання самостійної роботи;
- виконує комплексну контрольну роботу за завданнями з тем усіх розділів.

7.3. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма - залік

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Розділ 1					Розділ 2		КР	
T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8-T9		100
10	10	10	10	10	10	10	30	
70							30	100

Заочна форма - залік

Поточне тестування та самостійна робота	Сума
---	------

Розділ 1	Розділ 2			К	Сам. Роб.	
T6	T7	T8	T9			100
10	10	10	10	3	30	
40				3	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Питання до екзамену.

ТЕОРЕТИЧНИЙ МОДУЛЬ

1. Геоурбаністика як наука. Структура, мета і завдання курсу.
2. Основні етапи розвитку геоурбаністики.
3. Головні напрямки суспільно-географічних досліджень міст.
4. Розвиток української геоурбаністики.
5. Виникнення міст. Історичні типи міст.
6. Важливість історичного аналізу процесів розвитку міст і урбанізації.
7. Найдавніші міста світу: час та причини виникнення.
8. Будівництво міст в Стародавній Греції, особливості, основні етапи, вибір місця, видатні архітектурні пам'ятники.
9. Римське містобудування: види споруд та конструкцій, найбільші споруди, вибір місця для нових міст, вплив на географію сучасних міст Європи.
10. Особливості міст у країнах Стародавнього Сходу - Єгипті, Месопотамії, Іраку, Індії, Китаї.
11. Особливості розміщення, будівництва та планування середньовічних міст Європи.
12. Давньоруські міста Київ, Володимир, Новгород. Особливості будівництва, планування, розвитку.
13. Особливості формування та розвитку середньовічних міст Сходу.
14. Особливості формування та розвитку міст Нового часу.
15. Особливості розвитку міст в колоніальних і залежних країнах: латиноамериканський тип міст.
16. Особливості розвитку міст в колоніальних і залежних країнах: північноамериканський тип.
17. Особливості розвитку міст в колоніальних і залежних країнах: індійський тип.
18. Особливості розвитку міст в колоніальних і залежних країнах: африканський тип.
19. Особливості формування та розвитку міст індустріальної епохи.
20. Особливості формування та розвитку міст постіндустріальної епохи.
21. Заселення території України. Античні міста північного Причорномор'я, особливості їх виникнення та розвитку.
22. Розвиток процесу містобудівництва на території України у середньовічний період.
23. Формування і розвиток міст на території України у Новий період.
24. Міста України, що виникли у XX столітті: причини, райони розміщення.
25. Специфіка міських систем.
26. Ознаки міста. Визначення міста, його критерії.
27. Види класифікацій міст. Класифікації міст за людністю. Функціональні типи міст.
28. Місто як система. Підсистеми міста.
29. Урбанізація як географічний процес, її рушійні сили.
30. Масштаби розвитку процесів урбанізації в сучасному світі.
31. Етапи розвитку урбанізації.
32. Еволюція урбанізації (стадії розвитку за Дж. Джиббсом).
33. Тенденції розвитку сучасної урбанізації. Субурбанізація, рурбанізація, контрурбанізація.
34. Рівень урбанізованості світу.
35. Особливості процесів урбанізації в різних країнах. Механізми розвитку урбанізації.

36. Перспективи розвитку урбанізації. Шляхи розвитку глобальної урбанізації.
37. Особливості, результати і перспективи розвитку урбанізації в Україні.
38. Регіональна соціально-економічна політика і проблеми формування світових міст в Україні.
39. Типізація міст України за особливостями внутрішньої планувальної диференціації території.
40. Глобальні міста, особливості їх формування.
41. Глобальна урбанізація і «міський вибух» у сучасному світі.
42. Регіональні аспекти урбанізації та «міського вибуху».
43. Особливості розвитку великих урбанізованих зон світу. Рівень урбанізованості світу.
44. Міська агломерація. Поняття, причини зростання, кількісні критерії.
45. Найбільші агломерації та мегалополіси світу.
46. Переваги і недоліки великих міст і агломерацій
47. Функціональне зонування міста (зонінг).
48. Екологічна ситуація в містах.
49. Техногенне навантаження на міське середовище.
50. Культурно-історичне середовище міст. Збереження історичної спадщини у великих містах.
51. Демографічні проблеми міст. Механічний та природний приріст міського населення. «Демографічні портрети» міст.
52. Трансформація функціональної структури міст. Використання міської території і проблеми терит. зростання міст.
53. Місто як об'єкт управління. Державні засоби управління містом. Оцінка ефективності управління міст України.
54. Економіко-географічна оцінка території міста.
55. Населення та трудові ресурси міста. Чисельність населення та її динаміка. Статеві-вікова структура населення.
56. Геодемографічні процеси. Трудові ресурси міста та їх використання, їх кількісний та якісний склад. Статус зайнятості і міський ринок праці. Заробіток і зайнятість.
57. Сектори міської економіки. Реструктуризація економіки міста. Порівняльний аналіз економічної бази міст України.
58. Виробництво в містах. Фактори впливу на локалізацію виробництва в містах.
59. Транспорт міст. Принципи просторової організації транспорту в містах.
60. Особливості міського способу життя. Добові цикли життєдіяльності населення: функціональний аспект. Територіальні уподобання і уявлення мешканців міст.

ГЕОГРАФІЧНА НОМЕНКЛАТУРА

1. Географічна номенклатура: найдавніші міста світу.
2. Географічна номенклатура: античні та давньоримські міста.
3. Географічна номенклатура: міста Давнього Сходу.
4. Географічна номенклатура: середньовічні міста Європи.
5. Географічна номенклатура: середньовічні міста Сходу.
6. Географічна номенклатура: міста Нового і Новітнього часу.
7. Географічна номенклатура: колоніальні типи міст світу.
8. Географічна номенклатура: міста України, які повернули собі історичні назви у 90-х роках ХХ ст., у 2014-16 рр.
9. Географічна номенклатура: області України з переважанням сільського населення, найбільш урбанізовані області України.
10. Географічна номенклатура: міста різних функціональних типів в Україні.

11. Географічна номенклатура: малі та середні міста України.
12. Географічна номенклатура: великі міста України.
13. Географічна номенклатура: дуже великі та міста-мільйонери України.
14. Географічна номенклатура: агломерації України.
15. Географічна номенклатура: античні та середньовічні міста України.
16. Географічна номенклатура: міста Нового і Новітнього часу України.
17. Географічна номенклатура: найбільші агломерації світу.
18. Географічна номенклатура: найбільші урбанізовані зони та мегалополіси світу.
19. Географічна номенклатура: найбільші міста Росії.
20. Географічна номенклатура: найбільші міста Білорусі та Молдови.
21. Географічна номенклатура: найбільші міста Німеччини.
22. Географічна номенклатура: найбільші міста Польщі.
23. Географічна номенклатура: найбільші міста Італії та Франції.
24. Географічна номенклатура: найбільші міста Великої Британії.
25. Географічна номенклатура: найбільші міста Китаю.
26. Географічна номенклатура: найбільші міста Єгипту і Туреччини.
27. Географічна номенклатура: найбільші міста Бразилії та Аргентини.
28. Географічна номенклатура: найбільші міста США.
29. Географічна номенклатура: найбільші міста Канади.
30. Географічна номенклатура: найбільші міста Австралії.